

Abstrakt

Štruktúrally (alebo syntaktický) priming je efekt kedy vystavenie konkrétnej syntaktickej štruktúre uľahčuje spracovanie nasledujúcej štruktúry ktorá s ňou zdieľa syntax. Tento efekt je pozorovaný v porozumení – rýchlejšie spracujeme vetu ak sme pred ňou počuli vetu s rovnakou štruktúrou, rovnako aj v produkcii – s väčšou pravdepodobnosťou vyprodukuje vetu so štruktúrou, ktorú sme pred nedávnym vnímali. Efekt syntaktického primingu sa využíva vo výskumoch, ktoré nám pomáhajú porozumieť psycholingvistickým otázkam ktoré hľadajú odpoveď na to ako náš mozog spracováva jazyk. Efekt ale nachádza uplatnenie aj v štúdiách, ktoré sa venujú lingvistickým otázkam o reprezentačnej štruktúre jazyka a je teda dôležitým fenoménom, ktorý prepája viaceré oblasti výskumu.

Primárnym cieľom dizertačnej práce bolo replikovať výsledky štruktúrného primingu v češtine. Väčšina výskumov v tejto oblasti dosiaľ prebiehala v anglickom jazyku, do určitej miery sú však vo výskume zastúpené aj iné jazyky. Táto práca je ale prvá, ktorá potvrdila efekt primingu aj v českom jazyku.

V práci je predstavených 6 experimentov, ktoré sa sústredili na rozličné aspekty štruktúrného primingu. Opísaný je vplyv pracovnej pamäte, sociálnej interakcie, ale aj podporných vplyvov iných úrovní jazyka než štruktúry (opakovanie lexikálnych a morfológických jednotiek). Práca sa zameriava predovšetkým na podporný efekt flektívnych morféme podstatných mien. Zrejme najvýznamnejšie zistenie práce je, že opakovanie koncových morféme podstatných mien medzi 2 primovanými vetami môže zvýšiť primingový efekt. Tento výsledok naznačuje, že morfológická a štruktúrna úroveň jazyka nefungujú izolovane, ale môžu sa minimálne do určitej miery ovplyvňovať. V práci sú podrobne rozpísané obmedzenia zistených výsledkov a ich ďalšie implikácie.

Kľúčové slová:

flektívna morfológia, produkcia reči, syntax, štruktúrally priming